

Tiltaksstrategi for bruk av tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket på Hadeland og i Nittedal 2024-2026

Innhold

Innledning.....	3
Føringer fra Statsforvalterne.....	3
Føringer for prioritering av SMIL-midler. Statsforvalteren i Oslo og Viken.....	3
Føringer for prioritering av SMIL-midler. Statsforvalteren i Innlandet.....	3
Hvordan Statsforvalteren fordeler midler til kommunene.....	4
Statsforvalteren i Oslo og Viken.....	4
Statsforvalteren i Innlandet.....	4
Jordbruket på Hadeland og i Nittedal.....	4
Jordbruksarealer og driftsmåte.....	5
Miljø- og klimautfordringer for landbruket i kommunene.....	6
Avrenning og erosjon.....	6
Underdimensjonerte grøfterør/hydratekniske anlegg.....	6
Husdyrgjødsel – avrenning og utslipp til luft.....	6
Gjengroing av gammel kulturmark og tap av biologisk mangfold.....	6
Forfall av gamle bygninger som er viktige elementer i kulturlandskapet.....	7
Prioritering av tilskudd for perioden 2024-2026.....	7
Prioritering av tiltak.....	8
Veiledende satser for beregning av kostnader.....	10
Søknad og dokumentasjon.....	11
Hvem kan søke SMIL-midler?.....	11
Krav og vilkår som søker må oppfylle (jamfør SMIL-forskriften § 3).....	11
Hvilke forberedelser må du gjøre før du sender SMIL-søknad?.....	11
Hvordan søke SMIL-midler?.....	11
Hvem behandler SMIL-søknaden?.....	11
Hvor får jeg svar på søknaden?.....	12
Arbeidsfrist og utbetalingsanmodning for innvilget SMIL-tilskudd.....	12
Forhold til annet regelverk.....	12

Innledning

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-tilskudd) er en ordning der kommunen har vedtaksmyndighet og som inngår i fylkets regionale miljøprogram. SMIL-ordningen reguleres av [FOR-2004-02-04-448 forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket](#) (SMIL-forskriften), og i formålsparagrafen (§1) går det fram at «*Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.*» Altså skal kommunen ha en tiltaksstrategi for hvordan disse tilskuddene skal prioriteres og brukes.

Når en lokal tiltaksstrategi for prioritering av SMIL-midler utarbeides, skal det skje ut fra visse føringer gitt fra Statsforvalteren gjennom Regionalt miljøprogram. Statsforvalteren har selv utarbeidet sitt regionale miljøprogram sammen med regionalt bondelag og regionalt bonde- og småbrukarlag etter føringer gitt i [Nasjonalt miljøprogram](#) og [instruks for regionale miljøtilskudd](#).

Det regionale miljøprogrammet er et fireårig program, og vi er nå inne i programperioden 2023-2026. Midlene til regionalt miljøprogram forhandles fram i jordbruksoppgjøret. Selv om det regionale miljøprogrammet er fastlagt for en fireårsperiode, kan det endres dersom man i Jordbruksoppgjøret endrer i instruks for regionale miljøtilskudd. Ved rullering av miljøprogrammet har Statsforvalteren lagt vekt på at programmet skal ha målretting, forutsigbarhet og kontrollerbarhet for ordningene som inngår.

Denne tiltaksstrategien gjelder prioritering av tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-tilskudd) for landbruket på Hadeland og i Nittedal. Tiltaksstrategien er utarbeidet av Landbrukskontoret for Hadeland og Nittedal der Jevnaker Bondelag, Lunner Bondelag, Gran Bondelag, Brandbu Bondelag, Hadeland Bonde- og Småbrukarlag og Nittedal og Hakadal Bondelag har gitt sine innspill underveis i prosessen.

Føringer fra Statsforvalterne

Både Statsforvalteren i Oslo og Viken, og Statsforvalteren i Innlandet har gitt føringer for hvordan kommunene skal prioritere bruken av SMIL-midler, gitt i [Regionalt miljøprogram for jordbruket i Oslo og Viken 2023-2026](#) og i [Regionalt miljøprogram for jordbruket i Innlandet 2023-2026](#).

Føringer for prioritering av SMIL-midler. Statsforvalteren i Oslo og Viken

- De kommunale tiltaksstrategiene skal prioritere tilskudd til områder med de største miljøutfordringene og prioritere tiltak som gir god miljøeffekt
- I henhold til jordbruksavtalen, skal hydrotekniske tiltak prioriteres i leirjordsområdene.
- Det kan i tillegg komme føringer i jordbruksavtalen knyttet til prioritering av både klima, miljø og kulturlandskapstiltak.
- Kommunene er vedtaksmyndighet og skal utarbeide lokale tiltaksstrategier i samråd med landbruksnæringen.

Føringer for prioritering av SMIL-midler. Statsforvalteren i Innlandet

- De overordnede retningslinjene for SMIL-ordningen i hver enkelt kommune skal utarbeides i dialog med næringsorganisasjonene i jordbruket lokalt.
- De kommunale tiltaksstrategiene må forankres i Regionalt miljøprogram.

- I tiltaksstrategien skal kommunene beskrive miljøutfordringene i sin kommune og prioritere bruken av SMIL-midler i neste fireårsperiode på bakgrunn av dette. Kommunene må legge vekt på tiltak som har konkret miljøeffekt.
- Miljøutfordringer som er prioritert i Regionalt miljøprogram må gjenspeiles i kommunenes prioriteringer, men tilpasset lokale forhold.
- Generelt viktig at kommunene prioriterer utbedring av hydrotekniske anlegg i jordbruket i utsatte vannområder, herunder vassdragene som drenerer til Oslofjorden.
- Videre er det viktig å
 - prioritere tilpassing til endret klima
 - tiltak for ville pollinerende insekter
 - tiltak for truet natur

Statsforvalteren i Innlandet framhever også sentrale eksempler på lokale eller regionale utfordringer og særtrekk som de mener det er viktig å målrette SMIL-ordningen mot:

- Skjøtsel og restaurering av våtmark og andre arealer viktige for dyre- og planteliv og bekjemping av fremmede arter
- Aktiv setring med mjølkeproduksjon og bruk av utmarksbeite
- Kulturminner som har stor allmenn betydning og/eller er sjeldne eller karakteristiske for regionen, for eksempel prioritert i kommunal kulturminneplan
- Jorderosjon og avrenning av næringsstoffer til sårbare vassdrag
- Mangelfulle hydrotekniske anlegg, gasstap fra åpne gjødselkummer og andre tiltak rettet mot klimagassutslipp og klimatilpasning

Hvordan Statsforvalteren fordeler midler til kommunene

Statsforvalteren i Oslo og Viken

I Oslo og Viken har Statsforvalteren følgende måte de fordeler midlene til kommunene på:

- 60 % av midlene fordeles etter faste kriterier:
 - Jordbruksareal
 - Antall daa planert areal /hydrotekniske utfordringer
- 20 % etter miljøutfordringer:
 - Kommunens tiltaksstrategier, der SMIL og RMP sees i sammenheng prioriteres
 - Særlige regionale og nasjonale miljø- og kulturlandskapsutfordring.
 - Helhetlig plan for Oslofjorden/tiltakskort
- 20 % etter aktivitet og måloppnåelse:
 - Gjennomføringsgrad
 - Rapportering og innmeldte behov/planer

Statsforvalteren i Innlandet

Statsforvalteren i Innlandet fordeler midlene på kommunene ved å ta hensyn til prioriteringer i tiltaksstrategiene, kommunestørrelse, aktivitetsnivå, gjennomføringsevne og oppnådde resultater. Tildelingene skal også ta hensyn til behovet for forutsigbarhet og kontinuitet.

Jordbruket på Hadeland og i Nittedal

Landbruket på Hadeland og i Nittedal er viktig både som næring og som kulturbærer. Som en primærnæring produserer landbruket mat og trevirke. I tillegg har landbruket mange

tilleggsnæringer som for eksempel snøbrøyting, bioenergi, lokalmatproduksjon, grønn omsorg, selskapslokaler m.m. Utover dette bidrar næringa til betydelige fellesgoder som bosetting, arbeidsplasser og matsikkerhet, og miljøgoder knyttet til kulturlandskap, naturmangfold, kulturarv, friluftsliv og rekreasjon.

Jordbruksarealer og driftsmåte

For kommunene Gran, Lunner, Jevnaker og Nittedal er det totalt 124 500 dekar fulldyrka jord, 1 500 dekar overflatedyrka jord, 17 800 dekar innmarksbeite og 1 007 500 dekar produktiv skog. Detaljene for hver kommune er vist i tabellen under. Kolonnene med prosent, er hvor mye arealet utgjør av totalarealet (Kilde: Arealressursstatistikk 2022/2023 NIBIO).

Kommune	Fulldyrka jord	Overflatedyrka jord	Full- og overflatedyrka	Innmarksbeite	Produktiv skog	Totalareal	Produktiv skog
Gran	69 575	837	9,3 %	9 963	502 708	756 652	69,9%
Lunner	25 368	310	8,8 %	3 382	211 793	291 843	76,1%
Jevnaker	13 944	343	6,3 %	2 944	154 246	225 714	70,9%
Nittedal	15 599	26	8,4 %	1 512	138 780	186 227	76,8%
Total	124 486	1 516	8,2 %	17 801	1 007 527	1 460 436	73,4%

I snitt for alle de fire kommunene utgjør fulldyrka og overflatedyrka jordbruksareal 8,2 prosent og produktive skogbruksareal 73,4 prosent av kommunenes totalareal.

På landsbasis er disse tallene henholdsvis 2,8 prosent og 32,3 prosent (se tabellen til høyre).

Landbruket på Hadeland og i Nittedal er karakterisert av en god variasjon av store og små bruk, der kornproduksjonen dominerer i Lunner, Nittedal og Jevnaker. Det er husdyrproduksjoner i alle kommunene, men det Gran som har hovedtyngden husdyrproduksjon og har omtrent like store arealer med fulldyrka eng som med korn. Husdyrproduksjonene er melkeku, ammeku, sau, hest og gris, men også birøkt og honningproduksjon. Det er også noe potet-, bær- og frukt-produksjon i området, og tilleggsnæringer som nevnt over.

Til tross for godene som landbruksnæringa gir, bidrar den også til forurensning av og påvirkning på økosystemer, luft, jord og vann.

I dag står vi overfor store klima- og energitutfordringer globalt og lokalt, og i regionalt miljøprogram ligger det tilskuddsordninger som er økonomiske virkemidler for å gjøre riktige

Arealtype	Dekar	%
Jordbruksareal ▲		
Fulldyrka	8 815 138	2,7
Overflatedyrka	332 865	0,1
Innmarksbeite	2 201 422	0,7
Skog ▲		
Produktiv skog	73 174 677	22,6
Uproduktiv skog	31 270 097	9,7
Bebyggelse/samferdsel	4 006 825	1,2
Annet markslag ▼	79 806 393	24,7
Ikke kartlagt ▼	124 017 748	38,3
Sum	323 625 165	100

Kilde: Arealressurskart AR5, årsversjon 2022, NIBIO

drifts- og produksjonsvalg som gir miljø- og klimagevinst, slik som regionale miljøtilskudd, tilskudd til drenering, tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket og tilskudd til utvalgte kulturlandskap.

Miljø- og klimautfordringer for landbruket i kommunene

Hovedutfordringen på miljøområdet er å tilpasse jordbruksdrifta slik at den ikke gir forurensing av luft og vann, eller reduserer det biologiske mangfoldet. Det er også utfordringer med gjengroing av gammel kulturmark som vil påvirke artsmangfoldet i negativ retning, og gamle bygninger som er en del av kulturlandskapet, og som står og forfaller.

Avrenning og erosjon

Avrenning fra jordbruket påvirker vannressursenes økologiske tilstand ved at det tilføres jordpartikler, næringsstoffer og organisk materiale ved overflateavrenning, grøfteavrenning og erosjon. Undersøkelser i vann og vassdrag på Hadeland (Gran, Lunner og Jevnaker) og i Nittedal viser at [vannforskriftens](#) krav om god økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomstene ikke er oppnådd. Tilførselsberegninger utført av NIBIO har vist at jordbruket er en betydelig kilde til uønsket tilførsel av næringsalter og partikler til vassdragene. I mange nedbørfelt er jordbruk den største påvirkningskilden.

Avrenning fra landbruket har en negativ påvirkning på tjern, bekker og elver lokalt, men siden våre arealer drenerer til Oslofjorden, vil avrenning fra vårt landbruk også påvirke vannkvaliteten i Oslofjorden, som er kjent med å ha dårlig kvalitet og problemer med høye verdier av både nitrogen og fosfor. Diffus avrenning fra jordbruksarealer, som åpen åker etter korn og potet-/grønnsaksdyrking sees på som den største utfordringen.

Underdimensjonerte grøfterør/hydratekniske anlegg

Klimaendringer vi er inne i endrer nedbørsmønstret, og vi må forvente oss mer ekstremvær som større og mer intense nedbørsmengder. Dette bidrar til økt fare for erosjon og avrenning fra jordbruket, i tillegg til at faren er stor for å gi skader på hydrateknisk anlegg. Med endret nedbørintensitet er det en utfordring for eksisterende hydrateknisk anlegg og grøftesystemer å håndtere nedbøren.

Husdyrgjødsel – avrenning og utslipp til luft

Ved husdyrproduksjon kan det være lokale utfordringer knyttet til avrenning fra fôringsplasser, utekveer og talle. I tillegg vil gjødsellagre være en kilde til utslipp av ammoniakk, metan og lystgass til luft. Et godt tiltak for å redusere utslipp til luft, vil være tildekking av gjødselkum.

Gjengroing av gammel kulturmark og tap av biologisk mangfold

Gammel kulturmark er arealer skjøttet ved slått, beiting, brenning og/eller andre driftsformer gjennom lang tid oftest uten tilførsel av gjødsel. De er ofte karakterisert som semi-naturlig eng. På slike arealer er betingelsene gode for konkurransesvake gamle/tradisjonelle kulturplanter og det er ofte et stort artsmangfold av både planter, sopp og insekter. Disse arealene er viktig å ta vare på for å opprettholde det biologiske mangfoldet. Ofte vil man finne blåklokke, tiriltunge, prestekrage, hjertegras og rødknapp. Endret drift av disse arealene vil føre til tap av artsmangfoldet.

I gammel kulturmark vil man også kunne ha problemer med gjerder til nedfalls og gammel piggråd. Dette utgjør en trussel for både beitedyr og ville dyr, og er også en ulempe for friluftslivet.

Forfall av gamle bygninger som er viktige elementer i kulturlandskapet

De gamle landbruksbygningene er viktige elementer i kulturlandskapet og innehar en jordbrukshistorisk verdi. Å ta vare på gamle bygninger er ofte en stor kostnad, slike bygninger har ofte en liten driftsmessig verdi, og det er derfor en fare for at disse viktige kulturminnene går tapt på grunn av manglende vedlikehold. Her vil SMIL-tilskudd være et viktig virkemiddel for å bevare disse kulturminnene som elementer i kulturlandskapet vårt.

Prioritering av tilskudd for perioden 2024-2026

I samsvar med føringer gitt i nasjonalt miljøprogram og regionale miljøprogram skal SMIL-midlene prioriteres til områder med de største miljøutfordringene og til tiltak som gir god miljøeffekt. I henhold til jordbruksavtalen skal hydrotekniske tiltak prioriteres i leirjordområdene.

I Nittedal har vi leirjordområder, det vil si dyrkamark under marin grense. Statsforvalterne i både Oslo og Viken og i Innlandet har vurdert at også fulldyrka arealer i Lunner, Jevnaker og Gran har lignende utfordringer og har prioritert disse arealene når det gjelder tiltak mot avrenning i ordningen Regionale miljøtilskudd (RMP-ordningen). I tillegg har Statsforvalteren i Innlandet spesifikt påpekt at det generelt er viktig at kommunene prioriterer utbedring av hydrotekniske anlegg i jordbruket i utsatte vannområder, herunder vassdragene som drenerer til Oslofjorden.

For å få til en helhetlig miljøsatsing lokalt skal kommunene se den fireårige lokale tiltaksstrategisen i sammenheng med tiltakene som ligger i ordningen for regionale miljøtilskudd (RMP). Tiltaksstrategien for SMIL-tilskudd prioriterer av denne grunn hydrotekniske tiltak høyt i alle de fire kommunene Nittedal, Lunner, Jevnaker og Gran.

Statsforvalteren har sterkt fokus på økt gjennomføringsgrad av prosjekter som har fått innvilget tilskudd. SMIL-søknader fra søkere som har mange uferdige SMIL-prosjekter vil kunne bli prioritert lavere enn tilsvarende søknader fra andre søkere.

Hovedprioritering: Hvis hydrotekniske tiltak blir vurdert som kostnadseffektivt, skal slike tiltak prioriteres foran tiltak i kulturlandskapet.

Tilskuddsrammen skal fordeles på søknader med tiltak i prioritet 1, deretter på søknader i prioritet 2, 3 og 4.

Innen prioritet 1 blir tiltak der det er høy erosjonsrisiko og stor fare for avrenning, samt vassdragets miljøtilstand, lagt vekt på når søknader blir vurdert opp mot hverandre.

Eksisterende gamle kulturbeiter blir prioritert foran gjengrodde gamle beiter der skog har tatt overhånd.

Prioritering av tiltak

1. FORURENSNING, inntil 70 % tilskudd:

Hydrotekniske tiltak

- Reparasjon/utskifting av rør, kummer, innløp og utløp
- Rehabilitering eller etablering av kummer/nedløpskummer
- Terrengforming i forbindelse med plassering av kum, motfall til nedløpskummer
- Gjenåpning, utbedring og oppgradering av bekkelukkinger
- Sikring av bunn og sider i åpne kanaler
- Erosjonssikring av utløp og skråninger som steinsetting
- Avskjæringsgrøfter mot utmark

2. FORURENSING, inntil 70 % tilskudd:

Fangdam og andre økologiske renseløsninger.

Bygningstekniske miljøtiltak¹

- Etablering av fangdam
- Restaurering/tømming av fangdam (ikke årlig vedlikehold)
- Tilplanting av kantvegetasjon for å stabilisere langs bekkekanter
- Tiltak for å redusere avrenning fra husdyrgjødsel, talle, utekveer, samleplasser, siloanlegg og lager for rundballer
- Biofilter på vaskeplass for åkersprøyte for å forhindre avrenning av plantevernmidler
- Etablering av drikkepost på beite for å forhindre tråkk og forurensing ut i bekker/tjern.

KULTURLANDSKAP, inntil 70 % tilskudd

Biologisk mangfold

- Restaurering av gamle gårdsdammer og deres biologiske mangfold
- Tilrettelegging av beite- og hekkeområder for fugl (åkerrikse, sanglerke)
- Fjerning av fremmede og skadelige arter
- Reetablering, skjøtsel og utvidelse av biotoper som er viktige for biologisk mangfold
- Restaurering av gamle beiter for å ivareta biologisk mangfold og holde gammel kulturmark åpen. Gjelder vannforsyning, inngjerding og rydding av innmarksbeite. Søkere som selv ikke disponerer dyr, må legge ved leieavtale om beiting.
- Fjerning av gammel piggtråd og rutegjerde/trådgjerde til nedfalls. Vilkår: Piggtråd og trådgjerde skal leveres på Miljøstasjon og kvittering må legges ved utbetalingsanmodningen. Bilder før og etter fjerning.

3. KULTURLANDSKAP, inntil 70 % tilskudd

Kulturminner

- Utvendige og konstruksjonsmessige restaurering av gamle bygninger som er viktige elementer i kulturlandskapet (stabbur, løer, smier, møller, mindre bygninger i helhetlige gårdstun, husmannsplass), men ikke bygninger som tjener som bolig, fritidsbolig eller utleiebolig. Verneverdige bygninger² er tilskuddsberettiget, mens freda bygninger³ eller bygninger som flyttes inn i/ ut av sitt opprinnelige miljø, eller som gis en ny funksjon, er ikke tilskuddsberettiget.

¹ Bygningstekniske miljøtiltak blir prioritert i SMIL-sammenheng, men her er det også mulig å søke tilskudd fra [Innovasjon Norge](#)

² Verneverdige bygninger skal restaureres etter antikvariske prinsipper

³ Denne endringen kom i 2016, se [Landbruksdirektoratets kommentarer til regelverket](#). Tiltak til fredede bygninger ligger utenfor SMIL-ordningen.

- Eksponering av gamle boplasser og hustuffer, gravhauger og røyser, steingjerder, steinbruer, trebruer, vegfar eller fegater.
- Restaurering av alleer, hager og gårdsmiljøer av kulturhistorisk betydning, setermiljøer.

4. KULTURLANDSKAP, inntil 70 % tilskudd

- Tiltak som har til hensikt å gjenåpne eller lette farbarheten i gamle gutuer og stier i landbrukets kulturlandskap og knytte ferdselsårer sammen. Herunder omlegging av ferdselsårer gjennom tun og beiteområder. Dette kan også være sti og tilgang til fiskeplasser. Det skal ikke legges til rette for motorisert ferdsel. Kostnad til skilting og informasjonstavler kan inngå i kostnadsoverslaget, men ikke tilrettelegging til parkering. Ferdselsårer som gis tilskudd, skal være åpne for allmenn ferdsel til fots.

PLANLEGGINGS- OG TILRETTELEGGINGSPROSJEKTER

Det kan gis tilskudd til prosjekter som leder fram til planer for konkrete kulturlandskapstiltak eller forurensningstiltak, og gis på grunnlag av godkjent kostnadsoverslag for planlegging, organisering og prosjektarbeid. Inntil 100 % tilskudd.

Veiledende satser for beregning av kostnader

Ved utarbeidelse av eget kostnadsoverslag kan du benytte følgende veiledende satser.

Veiledende makssatser for egeninnsats for hydroteknikk:

Type arbeid	Kroner per time
Manuelt arbeid	450,00
Traktor m/fører	800,00
Traktor m/tilhenger	950,00
Minigraver m/fører	650,00
Gravemaskin under 8 tonn m/fører	850,00
Gravemaskin over 8 tonn m/fører	950,00
Avskjæringsgrøfter	61 kr/meter

Veiledende makssatser for kulturlandskap og –minner:

Type arbeid	Kroner
Person m/motorsag	550,00/time
Rydding av kratt	3 000,00/dekar
Nettinggjerde (arbeid og materiell) m/bølgetråd eller toppbord	200,00/meter
Gjerde 2 tråder (arbeid og materiell)	150,00/meter
Gjerde 3 tråder (arbeid og materiell)	170,00/meter
Fjerning av gammel piggtråd/trådgjerde (løpemeter gjerde målt i terrenget)	30 kr/meter

Søknad og dokumentasjon

Hvem kan søke SMIL-midler?

- Foretak som er produksjonstilskudsberettiget.
- Eier av landbrukseiendom, der det foregår en tilskudsberettiget produksjon.
- Landbrukseiendommer som eies og drives av stat, fylke eller kommune kan ikke søke tilskudd, med mindre tiltaket er et fellestiltak der en eller flere tilskudsberettigede landbrukseiendommer er med.

Krav og vilkår som søker må oppfylle (jmfør SMIL-forskriften § 3)

- Søker må oppfylle vilkår i forskrift om gjødslingsplanlegging.
- Søker skal føre journal over plantevernmidler som brukes, med opplysninger om plantevernmiddelet, tidspunkt for behandling og dosen som er brukt, samt området og veksten plantevernmiddelet ble brukt på.
- Søker må ha kart over jordbruksarealer foretaket til enhver tid disponerer, samt andre arealer som foretaket disponerer eller er av betydning for eller som er påvirket av jordbruksdriften.
- Søker må ha kartfestet og beskrevet kulturminner, områder som er viktige for biologisk mangfold, arealer med risiko for tap av jord og næringsstoffer og andre forhold av miljømessig betydning.
- Dersom arealene er leid bort, må søker allikevel kunne dokumentere vilkårene gitt i punktene over.

Hvilke forberedelser må du gjøre før du sender SMIL-søknad?

- Kostnadsoverslag⁴ med totale kostnadene for tiltaket, både materialkostnader, kjøp av tjenester og arbeid, timer med egeninnsats. Evt. detaljert pristilbud fra entreprenør eller håndverker må du legge ved.
- Kart som viser arealet/objektets beliggenhet, med inntegnet tiltak. Bruk gjerne [gårdskart](#).
- Bilder som viser tilstanden til arealet/bygningen/objektet før tiltaket settes i gang.
- Om tiltaket er utvendige og konstruksjonsmessige restaurering av gamle bygning i kulturlandskapet, må du ha tilstandsrapport fra [Randsfjordmuseet-bygningsvern](#) om tiltaket gjelder i Gran kommune, eller fra [Akershus bygningsvernssenter](#) om tiltaket gjelder i Lunner, Jevnaker eller Nittedal. Tilstandsrapport fra andre foretak med bred erfaring innen istandsetting av gamle bygninger etter antikvariske prinsipper kan også godtas.

Hvordan søke SMIL-midler?

- Du søker elektronisk via [Altinn](#).
- Søknadsfristen er 15.mars (gjelder likt i Lunner, Jevnaker, Nittedal og Gran)
- Du kan ikke få SMIL-tilskudd til påbegynte eller allerede gjennomførte tiltak.

Hvem behandler SMIL-søknaden?

- Kommunen ved Landbrukskontoret for Hadeland og Nittedal, behandler SMIL-søknaden.
- Ved behov for mer informasjon om tiltaket, kan landbrukskontoret be om dette.

⁴ Det skal gjøres fratrekk fra kostnadsoverslaget for eventuell almenningsrabatt

- Mangelfulle søknader kan avvises.
- Som del av saksbehandlingen, vil landbrukskontoret kunne ha behov for befaring av stedet tiltaket skal gjøres.

Hvor får jeg svar på søknaden?

- Du får svar på søknaden via Altinn eller Digipost. Altinn er valget om du søker som foretak/organisasjonsnummer. Søker du som privatperson (fødselsnummer) vil du få svar der du har bedt om å få svar, som for eksempel Digipost. Det blir også sendt et varsel til kontaktinformasjonen du har oppgitt i søknaden.

Arbeidsfrist og utbetalingsanmodning for innvilget SMIL-tilskudd

- Arbeidsfristen er 3 år.
- Etter søknad kan kommunen forlenge arbeidsfristen med maksimalt 2 år, dvs. 5 år fra da tilskuddet først ble innvilget.
- Deler av tilskuddet kan utbetales som forskudd, men minst 25 prosent av tilskuddet skal holdes tilbake inntil arbeidet er fullført og sluttregnskapet godkjent av kommunen. I de fleste tilfeller ønsker kommunen å befare tiltaket før sluttutbetaling blir gjort.
- Innen arbeidsfristen må du sende inn utbetalingsanmodning og rapportering for SMIL-tiltaket ditt. I disse lenkene finner du [veiledning for å søke utbetalingsanmodning](#) og [rapporterings skjema](#) som du skal legge ved.

Forhold til annet regelverk

For alle vedtak der SMIL-tilskudd innvilges, skal forhold til annet regelverk vurderes. At du har fått innvilget SMIL-tilskudd, innebærer ikke at det er gjort en vurdering av tiltaket etter annet relevant regelverk.

For noen tiltak, kan det være behov for avklaring og tillatelse for gjennomføring av tiltaket etter annet regelverk. Tiltak som berører vassdrag vil du måtte søke om til fylkeskommunen og til Statsforvalteren jmfør [Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag](#) og [vannressursloven](#). Dette kan gjelde for eksempel steinsetting i bekk/elv, endring av bekkeløp, fangdam og inngrep i kantsone til bekk. Etablering av fangdam vil også kreve avklaring opp mot [plan- og bygningsloven](#).

Skogrydding for åpning av beitemark kan utløse krav om behandling etter [skogbruksloven](#) og/eller [nydyrkingsforskriften](#) og [kulturminneloven](#). Tiltak på bygninger kan utløse krav om behandling etter plan- og bygningsloven og kulturminneloven.

Oppramsingen av tiltak over er ikke uttømmende, verken med hensyn til alle aktuelle regelverk eller hvilke tiltak som kan utløse krav til behandling etter annet regelverk. Om det kreves saksbehandling også etter annet regelverk enn SMIL-forskriften og overordnede retningslinjer, må vurderes i hvert enkelt tilfelle.